

Kuukiri

November 2024

[Loe uudiskirja veebis.](#)

Head advendiaega, kuukirja lugejad!

Kuldse Liiga äriidee: indulgents õnneks igas vanuses

Ühingute jätkusuutlikkuse tagab tihti riigiabist sõltumatu omatulu, mida võidakse teenida toodete või teenuste müügist – väikelaevade puksiirteenusest postkaartide või pulgakommideni. Mis võiks meile sobida?

Oleme ka meie viimastel aastatel nuputanud, kuidas muuta Kuldset Liigat kestmaks ja igapäevaselt toimivaks. Projekte on kogunenud meeldivalt palju ja mõjukaid, aga meie iseolemise väljaspool projekte vajab samuti kindlustamist. Oleme muuhulgas leidnud, et vajame väikest projektivaba keskeelarvet, aga kust tuleks selle püsitulu?

Ühe võimaluse neil teemadel nuputamiseks pakkus novembri viimasel reedel Tartumaal Luke mõisas toimunud Kodanikuühiskonna Sihtkapitali arenguhüppe toetusesaajate ühine kohtumine. Just et valdkonna ja arengufaasi mõttes oli ühinguid esindatud seinast sein, oli meil (Aimar, Marge, Peep) Kuldset Liigat kergem kõrvalt vaadata ja mõelda, milline idee või suund võiks meie seniste unistustega kõige paremini haakuda.

Põnevaimaks osutuski üks rühmatöö, kus pidime unistama mõnest maailma tasemel mentorist oma organisatsioonile, kellega koos jõuda ka finantsilise sõltumatuseni mõne konkreetse toote või teenuse abil. Meil kolmekesi polnud keeruline oma töörühma teisi liikmeid ahvatleda tegelema just Kuldse Liiga temaatikaga. Meie missioon ja lugu näib paeluvat paljusid.

Aimar pakkus ajalooliste isikute hulgast väärt kandidaadi mentoriks, kes oma maiste seikluste ammuse lõppemise tõttu ka mingit tasu oma töö eest nõuda ei saa. Maximilian von Waldeck, kellest Aimar kirjutab ehk kunagi pikemalt, oli kunstnik, sõjamees, ajalooürija, kirjanik. Rõõmsameelne multitalent vahetas karjääre kõrge vanuseni, kuni liiklusõnnetus Pariisi tänaval ta 109aastasena taevastele radadele juhatas.

Kuivõrd mentor Maximilianiga kontaktiloomine võis sattuda tehnilistele takistustele, oli meie varumeheks väärrika vananemise etalon, armastatud filminäitleja Morgan J. Freeman (pildil). Kuidas ületasid oma vananemisega seotud hirmud, küsinuks me Maximilianilt. Või kuidas defineerid head elu, soovitas kunstaru küsida Freemanilt.

Mentorite kujud silme ees pidime jõudma teenuse või tooteni, mis tagaks Kuldse Liiga rahavoo. Olles näinud, kuidas meie siht inimesi paelub ja kuidas inimesed tahavad saada osa meie unistatud easõbralikust Eestist ja õnnelikust vananemisest, pakkus Marge välja, et see ongi meie toode – lubadus, mis saab teoks! Vähemalt kohalolijatele tundus täiesti usutav, et mõnigi ema või vanaisa leiab jõulukuuse alt pidulikult vormistatud Kuldse Liiga indulgentsi õnnelikule vananemisele. Milliseid nükkeid, info- või reaalteenusid lubatäht veel selle omanikule tagab ja kui palju peame tegema ühiskonna kohandamiseks, jääb juba järgmiste arutelude teemaks.

Peep Peterson

Kuldse Liiga SAFE projekti juht

Eakate hooldusest Israelis

Sõda sõjaks, aga elu tahab elamist. Kuidas Iisraeli riik hoolitseb oma vanurite eest ja seda mitte ainult sõja ajal vaid üldse.

Iisraelis vastutab sotsiaal hoolekande eest ÜKS asutus – Bituach Leumi – Riiklik Sotsiaalkindlustus. (RSK). Antud juhul räägin ainult pensionäridest ja kõik summad ja hoolde teenused mida ma siin mainin puudutavad ainult pensionäre. Mitte puudega ega invaliidsusega inimesi.

Iisraelis lähevad naised pensionile 62 ja mehed 67 aastaselt. Naiste pensioni vanus natukene tõuseb, oleneb sünniaastast.

Iisraeli pensionisüsteemil on üks omapära – abikaasade pensionid on seotud. Kõik pensionid ja hoolekandega seotud riigipoolsed toetused

maksab välja RSK. Erandi moodustavad riigitöötajad ja sõjaväelased, nende pensionid maksab välja Rahandusministeerium.

Israeli pensioni baasosa 01.01.24.a. seisuga on üksikisikule 1531 NIS (382,75 Eurot) ja paarile 1736 NIS (434 Eurot). Nendele summadele hakkavad nüüd lisanduma lisad – tööstaaži eest, laste eest, kogumispension. Minimaalne tööstaaž, et inimene saaks lisasid peab olema vähemalt 12 aastat. Juhul, kui seda pole siis riik maksab juurde kuni riikliku elatusmiinimumini, seda ka juhul kui kõigi lisadega pension ei ulatu elatusmiinimumini.

Niisiis minimaalne pensionäri sissetulek oleks 4132 NIS (1078 euri) üksikule ja 6529 NIS (1632.24 euri) paarile. Kui nüüd pensionär elab üürikorteris siis esitades vastava taotluse maksab Ehitusministeerium üüri toetust üksikule 980 NIS (245) ja paarile 1300 NIS (325).

On veel mõningad erisused, näiteks kui pensionäril on alaealine laps, olenemata siis kas enda oma või lapsendatud või lapselapsed kui vanemad on näiteks hukkunud. Viimasel juhul makstakse lapsele ka toitjakaotuspensiooni ja sellisel juhul on vanavanemad aruande kohustuslased nende summade kulutamisel.

Pensioni summa muutub ka vastavalt vanusele – kuni 70, 70-80 ja 80 +. Pensioni ikka jõudes alanevad kõik pileti hinnad ühistranspordis 50 %, tasu elektri eest samuti 50%, kuid elektriarve ei tohi ületada 400NIS (100) kuus. Kõik ületav osa tuleb tasuda täismahus. Kaob ära ka maamaks olenemata, kas inimene elab oma korteris või üürikorteris. Kui elamispind on suurem kui 100 m² siis kogu ületav osa tuleb maksta täismahus.

Kõik, kes töötavad, maksame muude maksude kõrvalt alates esimesest agorast (sendist) RSK maksu ja haigekassamaksu. See on umbes 12 % brutopalgast – 7% riiklik kindlustus ja 5% haigekassa. See % võib varieeruda olenevalt palga suuruselt, olla kas väiksem või suurem. Haigekassa maksu maksavad ka kõik pensionärid kuni 80-da eluaastani, kuid see on juba kindel summa, momendil peaks olema 104 NIS (26).

Israeli eakate hooldesüsteem on mitme kihiline ja kättesaadav kõigile vastavalt rahakotile.

Riikliku teenusena pakub RSK hooldajate teenust. Et saada seda teenust tuleb pöörduda oma perearsti poole, kes kirjutab haigusloo kokkuvõtte, kus ta kirjeldab üksikasjalikult kõiki su probleeme. Need paberid koos vastava avaldusega saadetakse ametisse, kelle esindaja võtab abivajajaga

ühendust ja esitab täpsustavaid küsimusi. Seejärel määratakse inimesele hooldaja ja nädala tundi arv. Maksimaalne tundide arv on 44 h nädalas. Tööaeg ja konkreetsed kohustused lepatakse kokku kas hooldatavaga või tema lähedastega.

Hooldaja töötasu maksab kinni riik. Selleks on Iisraelis mitu firmat, kes seda teenust pakuvad ja neil on leping RSK-ga, kes ka reguleerib kogu tööd. Üks firma Matav, mis on Iisraeli kõige suurem, pakub ainult hooldaja teenust. Iga töötaja seal võib vabalt valida mitu tundi nädalas ta töötab ja ka millist hooldaja tööd on ta nõus tegema. Seda teenust pakutakse ka lamavatele haigetele, kuid on üks tingimus, nad peavad olema adekvaatsed või enam- vähem adekvaatsed.

On ka võimalus taotleda ööpäevaringset hooldajat. Kuid seal on täiendavad tingimused. Need hooldajad tulevad tavaliselt Taist, Filipiinidelt ja Indiast ja palka maksab neile riik. 24 h hoolduse puhul peab pere maksma RSK-le omaosaluse 1600 NIS (400) kuus, tagama hooldajale omaette toa, söögi ja kord nädalas on hooldajal vabapäev, kokkuleppel omastega, ja siis peab talle andma 200 NIS (50) taskuraha.

Kõik eakatele mõeldud kodud jagunevad kolme kategooriasse – vanemate kodu, vanadekodu ja hooldekodu.

VANEMATEKODU e hostel vanematele on ühiselamu taoline kodu, kus igal inimesel või paaril on umbes 20 m² tuba, kus on kööginurk, sanitaarsõlm WC ja duššiga ja kus on ka koht pesumasinale ja selle eest pensionär maksab ca 400 NIS /100) kuus + elektri ja veearve. Nendes majades on ööpäevane valve ja kõigis tubades on häirenuputud ,mis on ühendatud valvega. Kord päevas peavad selliste majade elanikud lifti juures vastavasse nimekirja andma allkirja. Sinna saavad need, kes elavad üürikorteris ja selleks tuleb esitada taotlus läbi OV sotsiaalosakonna.

On olemas ka era vanemate kodud. Kõige kallim on 40 000 NIS (10 000) kuus ja see on siis kahekorruseline luks apartement kus on ka ööpäevane hooldaja – teenija. Nii et valikut on kõigile, vastavalt laste/lähedaste rahakotile.

VANADEKODU. Neid on samuti nii riiklikke kui ka era. Sinna reeglina suunatakse neid, kes küll ise saavad hakkama kuid vajavad siiski pidevat järelevalvet. Sellistes riiklikes kodudes pakutakse süüa ja on ka ööpäevane meditsiiniline valve. Sellistes elavad inimesed reeglina kahekaupa toas ja hoolealune saab kätte 20% oma pensionist. Kui pere soovib, et nende vanem oleks sellises kodus toas üksinda siis tuleb perel juurde maksta ca 2000 NIS (500) kuus.

Erakodudes on taas valikuvõimalus vastavalt rahakotile, kuid seal algavad juurdemaksu summad 6000 NIS (1500) kuus ja võib valida oma vanemale kas ühe- kahe – võikorruselise korteri.

HOOLDEKODUD. Ka need jagunevad eri kategooriatesse. Kas inimene on lihtsalt dementne või on ta lamav haige. Ja samuti on nii riiklikud kui ka era hooldekodud. Riiklikus on hooldatavad kahekesi toas, ööpäevaringselt on kohal meditsiinipersonal ja neid üksinda välja ei lasta. Pensionist saavad seal hooldatavad 5% oma pensionist. Omaksed saavad neid külastada kord päevas tund aega.

Erahooldekodus taas vastavalt rahakotile koos personaalse hooldajaga. Hooldekodud on jagatud ka haiguste järgi. Dementsusega inimesed, lamavad haiged, südamehaiged, insuldi tagajärjel, psühhiaatrilised jne.

Peale selle on kõigis Iisraeli linnades päevakeskused inimestele 60+. Omaosalus seal on 500 NIS (125) kuus ja vajadusel tuleb mikrobuss järgi, seal on kohal meedikud, hooldajad, tegevusjuhid. Eakad söövad seal ka lõunat.

Harry Naimark

Tee heategu ja toeta Kuldset Liigat annetusega, tee püsiannetus pangas!

Kuldne Liiga vajab oma tegevuse hoogustamiseks ja vanemaealiste huvikaitseks toetajate annetusi.

Annetuse saab teha MTÜ Kuldne Liiga pangakontole EE697700771000924787, selgituseks: Annetus.

Sinu annetus aitab Kuldsel Liigal saavutada, et Eesti oleks vanusesõbralik.

MTÜ Kuldne Liiga on kantud [Vabariigi Valitsuse tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekirja](#) ning ühingule tehtavad annetused on tulumaksuvabad.

MTÜ Kuldne Liiga uudiskiri. Rohkem infot: www.liiga.ee
Antud postiloend töötab vaid uudiskirja edastamiseks.

Uudiskirja sisule reageerimiseks saada kiri: info@liiga.ee
Uudiskirja listiga liitumiseks või lahkumiseks saada kiri: nova@liiga.ee